

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 1 §:ää siten, että poikkeuksellisten talvehtimisolosuhteiden talvehtivalle kasville aiheuttamat vahin-

got saatetaan korvattavien vahinkojen piiriin. Lainmuutos on tarkoitus saattaa voimaan välittömästi sen jälkeen, kun eduskunta on sen hyväksynyt.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (530/75) 1 §:n mukaan, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa laissa (446/80), valtion varoista voidaan suorittaa korvausta hallan, raesateen, kaatosateen, rajuilman, poikkeuksellisen kuivuuden taikka muun vastaavan viljelijästä riippumattoman, poikkeuksellisen suuren luonnonolojen vaihtelun kasvavalle tai korjuuvaiheessa olevalle sadolle aiheuttamista vahingoista. Sen sijaan talvehtimisvahinkoja ei lain 1 §:n perusteella ole katsottu voitavan korvata.

Voimassa olevaa satovahinkolakia koskevissa hallituksen esityksen perusteluissa todetaan vahinkotekijöiden olevan sellaisia, että niiden aiheuttamia vahinkoja ei voida torjua viljelytekniisin toimenpitein. Tämän luontoisia ovat myös poikkeuksellisia talvehtimisolosuhteista aiheutuneet vahingot. Pohjoisissa viljelyoloissamme muodostuvat talvikauden sääolot joinakin vuosina talvehtivien kasvien kehittymiselle varsin epäsuotuisiksi ja aiheuttavat viljelijöille huomattavia taloudellisia menetyksiä. Kun talvehtimisvahinkoja, esimerkiksi jääpoltetta on viljelytekniisin toimenpitein lähes mahdotonta torjua, ehdotetaan, että satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 1 §:ään, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa laissa (446/80), lisättäisiin uutena vahinkotekijänä

poikkeukselliset talvehtimisolosuhteet. Tämä lainmuutos tulisi koskemaan syysviljoja (syysvehnä ja ruis) ja nurmikasveja (nurmiheinät ja nurmipalkokasvit) sekä muita talvehtivia peltoviljelykasveja.

Talvehtimisvahinkoihin tulisi voida sisällyttää sekä veden jäätymisestä aiheutuva viljelykasvien tuhoutuminen hapen puutteeseen eli ns. jääpolte että myös muut poikkeuksellisen huonoista talvehtimisolosuhteista aiheutuvat vahingot, jotka ovat ensisijaisesti sääolojen aiheuttamia, vaikka ne aiheutuvatkin välillisesti erilaisista talvituhosienistä. Näitä vahinkoja syntyy erityisesti sellaisina vuosina, jolloin lumi tulee syksyllä sulaan maahan ja jolloin erilaisille kasvitaudeille muodostuu suotuisat olosuhteet kehittyä roudattomassa maassa paksun lumikerroksen suojassa.

Milloin talvehtimisvahinko on osittainen ja kasvusto jätetään kasvamaan, satovahinko laskettaisiin normaalisti satovahinkojen korvaamisesta annetun asetuksen (820/75) 10 §:n edellyttämällä tavalla vahinkoalueen normisadon arvon ja vahinkovuoden sadon arvon välisenä erotuksena. Jos taas talvituhon on ollut totaalinen ja kasvusto joudutaan rikkomaan ja kylvään uudelleen tai jätetään kesannoksi, katsottaisiin satovahingoksi lähinnä hukkaan menneet viljelykustannukset, jotka määritettäisiin prosentteina asianomaisen kasvin tuhoutunutta alaa vastaavan normisadon arvosta siten kuin maa- ja metsätalousministeriö satovahinkoneuvottelu-

kunnan esityksestä tarkemmin määrää. Tällöin edellytetään, että myös satovahinkojen korvaamisesta annetun asetuksen 10 § muutetaan uutta käytäntöä vastaavaksi.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Tulo- ja menoarvioon on otetaan satovahinkolain mukaan vuosittain 20 milj. markan siirtomääräraha satovahinkojen korvaamiseksi. Tämän vuoden satovahinkojen korvaamiseen on käytettävissä, kun otetaan huomioon aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneet määrärahat, yhteensä noin 30 milj. markkaa.

Ehdotettu talvituhojen huomioon ottaminen satovahinkojaskelmissa lisää korvattavien satovahinkojen määrää. Vuosittain valtioneuvosto

päättää siitä, kuinka suuri osa lasketuista satovahingoista korvataan. Näin ollen maksettavat korvaukset voidaan sovittaa käytettävissä olevien määrärahojen puitteisiin.

3. Lain voimaantulo

Lainmuutos on tarkoitus saattaa voimaan välittömästi sen jälkeen, kun eduskunta on sen hyväksynyt. Ottaen huomioon, että talvikautena 1980—1981 tapahtuneet talvehtimisvahingot on todettu huomattavan laajoiksi varsinkin maamme länsiosissa, lainmuutoksen tulisi koskea myös talvikautena 1980—1981 sattuneita edellä tarkoitettuja talvehtimisvahinkoja.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan satovahinkojen korvaamisesta 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetun lain (530/75) 1 §, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa laissa (446/80), näin kuuluvaksi:

1 §

Hallan, raesateen, kaatosateen, rajuilman, poikkeuksellisen kuivuuden taikka muun vastaavan viljelijästä riippumattoman, poikkeuksellisen suuren luonnonolojen vaihtelun kasvavalle tai korjuuvaiheessa olevalle sadolle aiheuttamista vahingoista taikka poikkeuksellisten talvehtimisolosuhteiden talvehtivalle kasville

aiheuttamista vahingoista voidaan suorittaa korvausta valtion varoista sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 ja sitä voidaan soveltaa ensimmäisen kerran talvikautena 1980—1981 tapahtuneisiin talvehtimisvahinkoihin.

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 1981

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Taisto Tähkämaa*

Laki

satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan satovahinkojen korvaamisesta 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetun lain (530/75) 1 §, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa laissa (446/80), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

1 §

Hallan, raesateen, kaatosateen, rajuilman, poikkeuksellisen kuivuuden taikka muun vastaavan viljelijästä riippumattoman, poikkeuksellisen suuren luonnonolojen vaihtelun kasvaille tai korjuuvaiheessa olevalle sadolle aiheuttamista vahingoista voidaan suorittaa korvausta valtion varoista sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

Ehdotus

1 §

Hallan, raesateen, kaatosateen, rajuilman, poikkeuksellisen kuivuuden taikka muun vastaavan viljelijästä riippumattoman, poikkeuksellisen suuren luonnonolojen vaihtelun kasvaille tai korjuuvaiheessa olevalle sadolle aiheuttamista vahingoista *taikka poikkeuksellisten talvehtimisolosuhteiden talvehtivälle kasville aiheuttamista vahingoista* voidaan suorittaa korvausta valtion varoista sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 ja sitä voidaan soveltaa ensimmäisen kerran talvikautena 1980—1981 tapahuneisiin talvehtimisvahinkoihin.
